

Årsrapport

2020

Forskning på Sygehus Sønderjylland

Region Syddanmark

Sygehus
Sønderjylland

Indhold

Beretning	3
Akutmedicinsk forskningsenhed	5
Bedøvelse og Intensiv forskningsenhed	7
Kirurgisk forskningsenhed	9
Forskningsenheden ved afdeling for kvindesygdomme og fødsler	10
Medicinsk Forskningsenhed	12
Molekylærdiagnostisk og Klinisk Forskning - mikrobiologisk	14
Molekylærdiagnostisk og Klinisk Forskning - gastroenterologisk	16
Neurologisk forskningsenhed	18
COVID-19	20
Forskerservice	22
Forskningsøkonomi	23
Elektronisk udgave samt bilag	23

DATABLAD
Årsrapport 2020
Forskning på Sygehus Sønderjylland

Udgiver
Forskningsudvalget
Sygehus Sønderjylland
Institut for Regional Sundhedsforsk-
ning, Syddansk Universitet
Kresten Philipsensvej 15
6200 Aabenraa

Layout: Kommunikation,
Sygehus Sønderjylland

Beretning

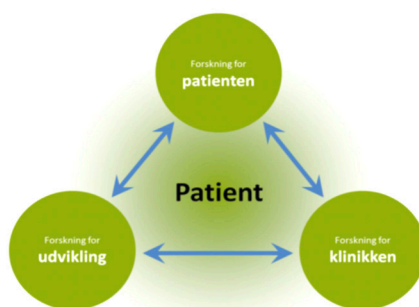
Forskning på Sygehus Sønderjylland er i fuld udvikling. Selvom året 2020 har været præget af Covid-19, har vi i løbet af året kunnet byde velkommen til forskningsenheder på kirurgisk afdeling, afdelingen for kvindesygdomme og fødsler og på afdelingen for Intensiv og bedøvelse, og de allerede eksisterende enheder i akutmedicin, i molekylærdiagnostik og klinisk forskning, i medicinske sygdomme og i neurologi har leveret en meget synlig indsats.

I januar 2020 stoppede professor Egon Stenager i funktionen som centerleder for IRS, Center Sønderjylland, en funktion Egon Stenager har varetaget siden 2010. Da Egon Stenager tiltrådte som centerleder var forskning på Sygehus Sønderjylland udelukkende noget, der skete sporadisk rundt på enkelte afdelinger, uden nævneværdig koordinering. I sin tid som centerleder har Egon Stenager stået i spidsen for en struktureret udvikling af forskningen på sygehuset og sikret opbygning af lokale forskningsenheder på flere afdelinger, ligesom Egon Stenager har sat ph.d. - uddannelsen i system. Da Egon Stenager tiltrådte var der kun ganske få aktive ph.d.-studerende på sygehuset. I starten af 2020 var det tilsvarende antal studerende 18. Fra Forskningsudvalget skal der lyde en stor tak for indsatsen gennem mange år!

I 2020 blev den reumatologiske enhed og den psykiatriske forskningsenhed blev selvstændige forskningsenheder under henholdsvis Gigthospitalet og Psykiatrien. Selvom disse forskningsenheder

ikke længere hører under Sygehus Sønderjylland ser vi frem til at forsætte det gode samarbejde med både Gigthospitalet og Psykiatrien.

Sygehus Sønderjylland har udarbejdet en ny forskningsstrategi for 2020-2024, som prioriterer tre hovedtemaer, alle med fokus på og med involvering af patienten.

Alle forskningsenheder på Sygehus Sønderjylland bidrager i høj grad med forskning, der gavner både patienterne, klinikken og udviklingen af det syddanske sundhedsvæsen. I 2020 var der særligt fokus på 2 områder i strategien: Finansiering og forskningsinfrastruktur.

Sygehuset arbejder hen imod at leve op til det regionale krav om at 2% af driftsbudgettet anvendes til forskning i 2023, og at 2/3 af alle forskningsmidler kommer fra eksterne kilder. For at nå dette mål, er der udarbejdet budgetter for forskning for de næste 5 år, og bevilliget en fundraiser.

Forskningsinfrastrukturen er styrket på 2 områder: På afdelingsniveau er der etableret forskningslektorater eller professorater på afdelingen for Bedøvelse og intensiv, kirurgisk afdeling og afdelingen for kvindesygdomme og fødsler i 2020. På sygehusniveau har Forskerservice

inspireret og støttet afdelinger uden selvstændig forskning til at gennemføre en række projekter. I forskningsstrategien sættes som mål at øge den videnskabelige artikelproduktion med 5% pr år i forhold til 2018, hvor der udgik 68 artikler fra Sygehuset. I 2020 udgav vi 92 artikler, en 35 % stigning over de to sidste år.

2020 har desuden budt på et tæt samarbejde med både nationale og internationale aktører. Det lokale samarbejde mellem Sygehus Sønderjylland og de fire sønderjyske kommuner: Aabenraa, Haderslev, Sønderborg og Tønder og almen praksis forsætter med at sikre et nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Vi har på Sygehus Sønderjylland i 2020 bidraget med og udviklet en række forskningsprojekter om Covid-19 på tværs af forskningsenhederne. Disse projekter har ligeledes fokus på både patienten, forbedring af klinikken og hvordan en lignende situation kan håndteres af sundhedsvæsenet i fremtiden.

Forskning på Sygehus Sønderjylland udføres i regi af Institut for Regional Sundhedsforskning (IRS) på Syddansk Universitet. Fundamentet i IRS og det, at Sygehus Sønderjylland i forskningssammenhænge er et universitetshospital, vidner om, at vi gennemfører forskning på højt niveau.

Visionen for 2021 er, at Sygehus Sønderjylland understøtter de særligt prioriterede strategiske forskningsområder: Folkesygdomme, psykisk sygdom og sårbarhed, personlige medicin, det præ-hospitale område og effektivitet i forskning.

Sygehus Sønderjyllands styrke er, at der er en nær kontakt til en bred befolkningsgruppe med "almindelige" sygdomme og at vi kan arbejde på tværs af specialer og sygehusenheder om disse patienter.

Der har i 2020 været en stor tilgang af både ph.d. studerende, post docs, lektorer, professorer og andet forskningspersonale på sygehuset - det er vi stolte af, da det viser, at vi er et sygehus, der prioriterer forskning og hvor forskere, nye som gamle, har lyst til at være. Vi forventer at mere end 50 personer vil være hel- eller delvis beskæftiget med forskning i 2021.

2021 vil også blive påvirket af Covid-19 pandemien, men til trods herfor arbejder alle forskere ufortrødent videre med deres projekter, enkelte venter dog stadigvæk på, at det er muligt at komme rundt til både lokale, nationale og internationale samarbejdspartnere for, at deres forskningsprojekter kan videreføres. Heldigvis har vi haft mulighed for at tilbyde disse personer arbejde i klinikken således, at vi får brugt deres faglige kompetencer, mens deres forskningsprojekter afventer genåbning. Målet for 2021 er at få alle igennem pandemien på den bedst mulige måde og videreført deres projekter.

Sygehus Sønderjylland vil i 2021 fortsat have fokus på Syddansk Universitets prioritering af FN's Verdensmål, hver særligt nedenstående er centrale for sygehuset:

I de følgende sektioner vil I kunne læse om de enkelte forskningsenheder der er på Sygehus Sønderjylland. Vi håber, at vi i 2021 vil kunne præsentere jer for endnu flere forskningsenheder.

Peter Sørensen,
Lægefaglig direktør

Christian Backer Mogensen,
Koordinerende Forskningsleder

Om os

Vi er en forskningsenhed, der er forankret i Fælles Akutmodtagelsen på Sygehus Sønderjylland og Institut for Regional Sundhedsforskning på Syddansk Universitet (SDU) og er en del af University Hospital of Southern Denmark. Enheden blev stiftet i 2013.

Vores mission og vision

Akutforskningsenheden bedriver kliniknær forskning, som har til hensigt at optimere det akutte patientforløb. Det gør vi ved at inddrage alle led i forløbet, fra det starter i hjemmet og på tværs af sektorer, faggrupper, specialer og afdelinger. I alle disse led er der mulighed og relevans for forskning. Indholdet er faglige, kliniske, organisatoriske såvel som sundhedstjeneste aspekter. Ligesom også tværfaglige og klinisk epidemiologiske aspekter inddrages.

Akutforskningsenheden arbejder med to hovedområder

- at være med til at reducere antibiotikaresistens gennem bedre diagnostik af akutte infektioner og mere målrettet antibiotikaanvendelse.
- at optimere det tværsektorielle, akutte forløb for borgerne

Akutforskningsenheden ønsker at:

- være førende inden for forskning i kliniknær håndtering af akutte infektioner og tværsektorielt samarbejde i Danmark og internationalt
- være med til at sikre, at Sygehus Sønderjylland er en attraktiv arbejdsplads, som har en evidensbaseret tilgang til diagnostisk og behandling.
- samarbejde målrettet og i dialog med sygehusets ledere, personale og brugere
- arbejde tæt sammen med andre danske sygehuse og forskningsenheder

- sikre det gode samarbejde med de fire sønderjyske kommuner og almen praksis

- bidrage til uddannelse og træning i forskning gennem vejledning og undervisning

- skabe forskningsprojekter, der kan opnå økonomisk støtte fra fonde

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Professor, Overlæge, Ph.d.
Christian Backer Mogensen
- siden 2012

Lektor, cand.pharm., Ph.d.
Helene Skjøt-Arkil
- siden 2013

Post. Doc., sociolog, Ph.d.
Thorbjørn Hougaard Mikkelsen
- siden 2019

Ph.d.-studerende med hovedvejleder i enheden

Cand.scient.san.publ., sygeplejerske
Lilian Keene G. Boye
- siden 2017

Læge
Gitte Schultz Lindskov Kristensen
- siden 2020

Læge
Morten Hjarnø Lorentzen
- siden 2020

Cand.scient.san.
Mariana Bichuette Cartuliales
- siden 2020

Læge
Anne Heltborg Kastberg
- siden 2020

Ph.d.-studerende med medvejleder(e) i enheden (og som ikke er angivet ovenfor)

Cand.scient.san.publ. jordemoder
Maiken Hjuler Persson
- siden 2017

Cand. cur. sygeplejerske
Mette Elkjær
- siden 2018

Cand.cur. lektor, sygeplejerske
Eva Hoffmann
- siden 2018

Cand. cur. sygeplejerske
Lotte Abildgren
- siden 2018

Cand. mag.
Malte Lebahn
- siden 2018

Læge
Sara Fransson
- siden 2019

Læge
Jan Dominik Kampmann
- siden 2019

Læge
Louise Houlberg Hansen
- siden 2019

Cand. cur., sygeplejerske
Mette Assenholm Kristensen
- siden 2019

Cand. Scient
Niels Møller Andersen
- siden 2020

Ph.d.-studerende læge
Mathias Amdi Hertz
- siden 2020

Forskningsprojekter

Indeed

INDEED står for Infectious Diseases in the Emergency Department og dækker over et tværdisciplinært diagnostisk multicenterstudie, der udgår fra akutforskningssenheden. Studiets mål er at optimere diagnostikken af infektioner i den medicinske akutmodtagelse for derigennem at målrette antibiotikabehandlingen og reducere antibiotikaresistens. De to hyppigste infektioner på danske akutmodtagelser er pneumoni og urinvejsinfektion. Pålidelige og hurtige metoder til præcis diagnostik af disse tilstande mangler.

I studiet inkluderes 1.000 patienter, der indlægges på fælles akutmodtagelsen med mistanke om infektion på Fælles Akutmodtagelsen på Sygehus Sønderjylland, Sygehus Lillebælt og Odense Universitetshospital fra februar 2021. Alle inkluderede patienter vil blive fordelt i tre udredningsspor, hvor nye diagnostiske metoder i form af serologiske biomarkører, hurtige mikrobiologiske undersøgelser af urin og sekret fra nedre lunger samt udvidet billeddiagnostisk udredning vil blive prøvet af. Resultaterne vil blive samlet i en diagnostisk algoritme, der på sigt kan implementeres på Akutmodtagelserne.

INDEED er et samarbejdsprojekt mellem forskere, akutmedicinere, infektionsmedicinere, radiologer, biokemikere og mikrobiologer på Sygehus Sønderjylland, Sygehus Lillebælt og Odense Universitetshospital. Projektet er økonomisk støttet af Region Syddanmark, Syddansk Universitet og Sygehus Sønderjylland.

På FORKANT i Syd

På FORKANT i Syd fokuserer på ældre borgere, der indlægges akut. Projektet ønsker at bidrage med viden, der kan øge kvaliteten af de sundhedsydelser, borgeren modtager. Der arbejdes for at give de ældre borgere en værdig, effektiv og god forebyggende indsats og behandling på tværs af sektorer og i tæt samarbejde mellem kommuner, sygehus og praktiserende læger.

På FORKANT i Syd er et samarbejdsprojekt mellem Sygehus Sønderjylland, Psykiatrien i Region Syddanmark, Syddansk Universitet, UC Syd, Aabenraa Kommune, Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune, de alment praktiserende læger i disse kommuner samt en række forskningsenheder ved SDU og UC Syd. I forsknings-samarbejdet indgår ligeledes 3-4 brugere. Samarbejdsforum i Sønderjylland er styregruppe for projektet.

Projektet udgår fra vores enhed og er i slutfasen af første del af projektet. I denne første del har fokus været lagt på henholdsvis borgerens, pårørendes og de sundhedsprofessionelles perspektiv på forløbet omkring en akutindlæggelse samt på sammenhængen mellem hjemmehjælp og livskvalitet og samarbejdet omkring plejehjemsbeboeren. I 2021 arbejder vi på at sætte anden del af projektet i gang, hvor fokus er på at skabe fælles interventioner og samarbejdsaftaler på tværs af sygehus, kommuner og almen praksis.

Det har vi opnået i 2020, vores mål 2021

I 2020 har en stor del af enheden bidraget til sygehusets COVID-19 beredskab og organisering helt fra starten af pandemien. Dette har betydet, at en del af vores ph.d. studerende har sat deres projekter i bero. Dette betød dog ikke, at vi ikke forskede i enheden, vi bidrog og bidrager stadigvæk til en række COVID-19 projekter. Vi etablerede et samarbejde mellem Sygehus Sønderjylland, Sygehus Lillebælt og Sydvestjysk Sygehus om disse patienter. Mads Clausen fonden donerede 1 million kroner til forskningen.

Målet for 2021 er at få sat INDEED godt i gang på akutmodtagelserne i regionen og at få afsluttet første del af På FORKANT i SYD i og med, at Lilian Keene Boye, Maiken Hjuler Persson, Mette Elkjær og Eva Hoffman afleverer deres ph.d. afhandlinger. Vi vil også i 2021 etablere næste fase af På FORKANT med nye forskningsprojekter.

Om os

Vi er en ung forskningsenhed. Der har løbende været forskning i afdelingen. Primært har det været fokuseret omkring deltagelse i nationale multicenterstudier. Afdelingen har haft en forskningsansvarlig overlæge, men fra sommeren 2020 har afdelingen fået ansat professor Thomas Strøm som leder af forskningen i afdelingen.

Vores mission og vision

Bedøvelse og Intensiv favner bredt. Afdelingen har også en berøring med det præhospitale med hele 2 døgnbemandede lægebiler. Afdelingen har en bred berøringsflade fra både det akut medicinske område til det kirurgiske og til det intern medicinske.

En vigtig del af forskningsmissionen er at etablere et samarbejde på tværs af afdelingerne i kraft af den brede berøringsflade. Denne skulle gerne sprede sig til samarbejde i hele regionen.

Aktuelt arbejdes på opstart af egen projekter indenfor både bedøvelse, men også intensiv området. Udover at starte egne projekter er en vigtig del af forskningsstrategien at være en væsentlig samarbejdspartner for de øvrige afdelinger.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Professor, Overlæge, Ph.d.
Thomas Strøm,
siden august 2020.

Overlæge
Rajesh Prabhakar Bhavsar
har netop forsvaret sin ph.d afhandling og vil fortsætte sin forskning i afdelingen.

Forskningsprojekter

Association mellem skrøbelighed og livskvalitet blandt overlevende patienter efter intensiv terapi. Et prospektivt longitudinelt studie.

Overlæge Gunhild Kjærgaard-Andersen, Specialeansvarlig overlæge lektor Georg Bollig, Professor i eksistentiel og åndelig omsorg Niels Christian Hvidt & Professor Thomas Strøm, Sygehus Sønderjylland og University of Southern Denmark

Med dette projekt vil vi belyse outcome - livskvalitet - hos skrøbelige patienter > 70 år efter udskrivelse fra Intensiv afdeling.

Ved opfølgende samtale med patienter og pårørende vil vi belyse livskvalitet og formåen før og efter ophold på intensiv afdeling.

Projektet deles i 3 faser:

- Systematisk review
- Registerstudie: Patienter >70 år indlagt på intensiv afdeling >24 timer i Danmark. Frailty score før og efter intensiv terapi, hvor vi vil se på: Hvilken boform havde de før og efter indlæggelsen? Hvad fik de af hjælp før og efter indlæggelse? Civilstatus trækkes fra landspatient registeret og andre relevante databaser for en 5 års periode.
- Prospektivt studie: Patienter over 70 år indlagt på intensiv afdeling over en periode på et år i Region Syddanmark. Data samles prospektivt. Patienter, som overlever, tilbydes et telefoninterview 6 måneder efter indlæggelsestidspunkt på intensiv afdelingen.

På denne baggrund udarbejdes en både før og efter Frailty score.

Validering og implementering af Sønderborg Alloplastik Smerte Risiko (SASR)

Mads Kløvgaard Rasmussen, Artur Jan Jawor, Morten Blichfeldt-Eckhardt, Troels Haxholdt Lunn & Thomas Strøm. Bedøvelse og Intensiv, Sygehus Sønderjylland og University of Southern Denmark

I et forsøg på at forudsige hvilke patienter der er i højere risiko for at udvikle et kompliceret perioperativt forløb, har man i Sønderborg udviklet et scoringssystem: Sønderborg Alloplastik Smerte Risiko (SASR).

Scoringssystemet består aktuelt af fem prædiktorer (risikofaktorer): tegn på nervesystemets sensibilisering, præoperativt VAS i hvile, lav smertetærskel, følsomhed overfor opioider, meget omfattende operation.

Studiet gennemføres i 3 dele:

Del 1: Systematisk review omkring perioperativt smerte behandling ved total knæ- og hofte alloplastik.

Del 2: Med baggrund i del 1 opstilles en prædiktionsmodel til at forudsige, hvilke faktorer der objektivt kan identificere alloplastik patienter i risiko for et kompliceret postoperativt forløb.

Del 3: Den udviklede prædiktionscore implementeres i praksis.

Kuldespray til smertelindring ved anlæggelse af iv adgang i forbindelse med planlagt kirurgi.

Et randomiseret blindet forsøg.

Jakob Bjørbæk Pedersen RN, Anna Martensen RN, Pia Funder RN, Skule Arnesen Bakke MD, Rajesh Prabhakar Bhavsar MD & Thomas Strøm MD ph.d. Department of Anesthesia & Critical Care Medicine, Hospital Sønderjylland, University Hospital of Southern Denmark, Denmark

Målet er at vurdere om kuldespray kan reducere smerter fra intravenøs anlæggelse (drop) til planlagt bedøvelse og kirurgi sammenlignet med saltvandspray.

Før planlagt bedøvelse og kirurgi vil alle patienter få anlagt en intravenøs adgang (drop). Patienterne vil blive informerede og give samtykke inden opstart i forsøget. Ved lodtrækning afgøres om patienterne skal modtage enten kuldespray eller saltvandspray inden drop anlæggelse. Patienterne vil være uvidende om der anvendes kuldespray eller saltvandspray. To personer (læger og sygeplejersker), der forestår bedøvelsen, vil henholdsvis randomisere og påføre spray, og den anden anlægger drop. Således er den person, som anlægger drop, uvidende om, hvorvidt der er påført kuldespray eller saltvandspray.

Forsøgspersonen angiver efterfølgende på en skala fra 0 til 10 hvor smertefuldt det var at få anlagt drop. Personen, som har anlagt drop, anfører ligeledes, hvor svært det var.

Ved udskrivning fra opvågningsafsnit spørges patienterne om smerter eller ubehag fra indstiksstedet.

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Ovenstående projekter er alle i gang med protokolskrivning og forventes igangsat i 2021.

Derudover forventes overlæge, ph.d Rajesh Prabhakar Bhavsar at kunne fortsætte sin forskning i monitorering af smerte under generel anæstesi. Herunder validering af nociception level (NOL) monitor, hvormed man vurderer smerteresponset ud fra en kombination af puls, hjerterytmevariation, bevægelse, ændringer i pulsamplituden, hudens temperatur samt hudens ledningshastighed. Dette søges ligeledes udbygget med en ph.d. studerende. Derudover forventes det at i gang sættes to hovedvejlederskaber og to medvejlederskaber for ph.d. studerende i 2021.

Om os

Vi er en ny forskningsenhed, som udgår fra Kirurgisk afdeling, Sygehus Sønderjylland og som i 2020 fik Michael F. Nielsen som forskningsleder.

Vores mission og vision

Visionen for 2021 er at få bygget enheden op og få de spændende projekter i gang, som vi er ved at forberede. Vores mission er at skabe viden, der kommer de kirurgiske patienter til gode, således at vi kan tilbyde dem den bedst mulige behandling, og at vi som enhed kommer godt fra start.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Lektor, Overlæge
Michael Festersen Nielsen

Ph.d. studerende cand. med.
Pedja Cuk

Ph.d. studerende, læge
Kathrine Brodersen

Forskningsprojekter

Vi har i enheden på nuværende tidspunkt gang i tre større forskningsprojekter

MIRCAST projekt som varetages af Mindaugas Tisus

VACOR Projekt som varetages af Michael F. Nielsen

SENOMAC projekt som varetages Jürgen Handler

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Vores mål for 2021 er at få sat gang i 3 ph.d. projekter i løbet af foråret. De vil omhandle Short and long-term complications following transabdominal preperitoneal inguinal hernia repair (TAPP) using robotic-assisted or conventional laparoscopy, Open vs robot-assisted ventral hernia repair and Effects of dexamethasone on postoperative recovery following open ventral hernia repair.

Desuden har vi to kandidatopgaver, der opstarter i september i 2021.

Derudover forventer vi at starte VACOR studiet, der undersøger Effekt af kontinuerlig vacuum-behandling hos patienter med akut abdomen. Derudover påbegynder Michael F Nielsen og Ivan Arsic et projekt, der undersøger Belysning af MR-skanning for diagnostik af akalkuløs cholecystitis, som vi udfører i samarbejde med Røntgenafdelingen på Regionshospitalet Viborg.

Om os

Afdelingen for kvindesygdomme og fødsler har struktureret sig om en forskningsansvarlig gynækologisk overlæge med 40 % af ansættelse under forskning og læringsenheden.

Vores mission og vision

Vores mission er at opkvalificere praksis med at udforske emner, hvor afdelingen har et flow, der gør det muligt, en organisering, der fremmer og en interesse i at skabe ny viden og hypoteser og derved styrke evidensen for de tiltag vores del af sundhedsvæsenet tilbyder.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Overlæge, ph.d., Lektor
Finn Friis Lauszus - siden 1.3. 2020

Forskningssygeplejerske, ph.d.
Mette Hulbæk Andersen - siden 2010 (Ph.d. stud. 2016-2020)

Udviklingsjordemoder
Anne-Line Brülle,
i 40 % af fuldtid

Forskningsprojekter

Effekt af præoperativ dexamethason på kirurgisk stress, smerter og bedring efter robotassisteret laparoskopisk hysterektomi

Karsten Kaiser, Finn Lauszus, professor Thomas Strøm, professor Ismail Gögenur

Design. Prospektiv, randomiseret studie, der evaluerer virkningen af en enkelt dosis dexamethason på innat og cellulær immunsystem, akut postoperativ smerte og rehabilitering efter hysterektomi.

Formål: et klinisk relevant resultat, der direkte kommer patienterne til gode. Vi registrerer effekten på

smerter og medicin, der er nødvendige under hospitalsophold og efter udskrivelse, og når arbejde og seksual funktion genoptages. Derudover ser vi, hvilken effekt steroid har på kirurgisk stress målt ved immune profil ved opregulering af innate og cellulære komponenter af immunsystemet, dels ved deres slutprodukter dels ved mRNA aktivering

Sex cord-stromal tumorer (SCST) og deres associerede hormonafhængige cancers

Sven Hoedt Carstensen, Finn Lauszus, Overlæge, Ph.d. Kirsten Jochumsen, Professor Claus Høgdall

Design: Registerstudie med træk fra LPR og patoweb 1999-2017 på SCST, dvs alle sex cord plus cancer+markører+ udveksling af data+ registrering i DGCD

Register studie af samtlige kvinder der fik enten ovarie, bryst eller endometriecancer i 2008 og se på deres andre samtidig cancers indenfor +/- 10 år.

Genom undersøgelse af kvinder med double eller triple cancer hos kvinder med SCST

Formål : At belyse hormonafhængige cancers hyppighed hos sex-cord stromal tumorer , specielt bryst og livmoderhulekræft ved at lave en analyse af nationale hyppighed af SCST, karakteristika i det samlede danske materiale, samtidig endometri- og brystcancer ved SCST.

Finde nye genetiske markører for ovariecancer/SCST og de stærkeste associationer cancerne imellem for at se, om prognosen, opfølgning og screening bør justeres

9. klasses elevers viden om seksuelle emner

Arense Gulbech, Finn Lauszus

Design: Spørgeskema undersøgelse elektronisk

Formål: At belyse de unges seksuelle aktivitet, deres præventionsvaner, deres viden og holdninger

Denne gang (2020) er det en analyse af de unges forhold til kønsidentitet, de unges forhold til 'sugardating' og deling af nøgenbilleder

Planen er at gentage undersøgelsen årligt i en ikke nærmere specificeret årrække. Rapport til Tønder kommune og derefter ud i den brede offentlighed

Bækkenbundscenteret

Under bækkenbundscenteret med Mette Hulbæk Andersen som primær investigator

a. PISQ-IR, internationalt sexologisk skema oversættelse og validering 2020/2021, Saskia Marxen, Mette Hulbæk Andersen

b. EMAS-SFQ oversættelse og validering (European Male Ageing Study Sexual Function Questionnaire) 2020/2021

c. ICIQ-B international skema om bowel-funktion, oversættelse og validering 2020/2021

d. Aktionsforskningsprojekt om patienternes og klinikernes oplevelse af fælleskonsultationerne (interview gerne fokusgrupper) 2021.

Opgørelse af udfaldet medicinske aborter i SHS 2013-16

Ervin Kallfa, Finn Lauszus

Design:

Opgørelse af TIGRAB på afdelingen 2014-18

Formål:

Sammenligne udfaldet af kontrolleret medicinske aborter med urin-versus serum-hCG i 4 årgange (2 med hver metode) i forhold til 'on-going pregnancy'

Metabolisk syndrom hos kvinder med tidligere svangerskabsdiabetes

Karsten Kaiser, Ervin Kallfa, Finn Lauszus

Metode:

Retrospektiv follow-up på kohorte af kvinder med gestationel diabetes fra 2011-16

Formål:

At se hvornår metabolisk syndrom diagnosticeres i tiden efter gestationel diabetes for at kunne give råd om præventive interventioner

Epidural analgesi og dets betydning for fødselsforløbet

Christina Ekholm, Finn Lauszus

Metode:

Fødselsregisteringens data fra 2016-19 gennemgås

Formål:

Belyse de virkninger på længden af fødslen, morbiditet og indgreb, der er associeret med brug af epiduralanalgesi

Et review af mobile apps som kilde til oplysninger om prævention

Nikita Cecilie Schmidt, Lise Dokkedahl Christensen, Finn Lauszus

Metode:

Review af publikationer om brug af apps for præventionsvejledning

Formål:

Belyse effekten af den nye teknologi til forebyggelse af gentagne aborter

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Vi ønsker at forberede ansøgning om træk på Sundhedsdatastyrelsen på samtlige germinal celle tumorer i ovarier fra 1980-2020 (kommende ph.d. projekt). Samt vi ønsker at forberede samarbejdet med Region Sjælland, Center for Surgical Science om immunmodulerende medicin til mindskelse af kroppens kirurgiske respons ved benign robot-hysterektomi (TNF-hæmmer, interferon, Tocilizumab, Retuximab) (næste PhD indenfor robot-kirurgi). Forbereder multicenter opgørelse af oprejst UK fødsler (Herning, Esbjerg, SHS)

Vi forventer styrkelse af bækkenbundscenteret med ansættelse af cand. scient. san. publ., Ph.D. sygeplejerske Mette Hulbæk Andersen som post doc. Opstart af 2 ph.d. studier. Forberedelse af yderligere 2 ph.d.

Om os

Medicinsk Forskningsenhed er tilknyttet Medicinske Sygdomme Sønderborg/Tønder og beskæftiger sig med et bredt spekter af forskning inden for det medicinske og palliative område. Enheden er etableret i et samarbejde med Institut for Regional Sundhedsforskning på Syddansk Universitet.

Forskningsenheden er tværfaglig og tværsektoriel med forskere, som har deres faglige baggrund inden for medicin, sygepleje, ernæring, organisationsudvikling mv. Dette giver mulighed for at få mange perspektiver på forskningsspørgsmålene og også at anvende forskellige forskningsmetoder.

Vi har klinisk, epidemiologisk og organisatorisk forskning inden for det medicinske og palliative område. Herudover fokuserer vi også på forskning i brugen af telemedicinske løsninger og tværsektorielt samarbejde. Enheden består både af ph.d. studerende og seniorforskere med kompetencer inden for kvantitativ og kvalitativ metode.

Vores mission og vision

Forskningsenhedens overordnede formål er at bidrage med ny viden til at sikre bedre behandling og pleje af den medicinske og palliative patient.

Aktuelt arbejder vi med vores fremtidige langsigtede forskningsstrategi, vores mission og vision. Vi regner med at være færdig med denne proces i løbet af foråret 2021.

Forskere og ansatte i enheden

Frans Brandt Kristensen
lektor, ledende overlæge

Georg Bollig
lektor, forskningsansvarlig overlæge

Bettina Ravnborg Thude
Post. Doc.

Jan Kampmann
Ph.d. studerende

Anders Nikolai Ørsted Schultz
Ph.d. studerende

Mariam Safi
Ph.d. studerende

Eithne Hayes Bauer
Ph.d. studerende fra februar 2021

Donna Lykke Wolff
Ph.d., Datamanager

Kathrin Søderberg
Forskningssekretær

Forskningsprojekter

Udover de ansatte i medicinsk forskningsenhed har nogen ansatte fra medicinske sygdomme Sønderborg/Tønder forskellige mindre forskningsprojekter. Der er på nuværende tidspunkt flere igangværende forskningsprojekter i afdelingen, nedenfor nævnes derfor kun et udvalg:

Konsekvenserne af for højt stofskifte

Som led i afklaringen af de fysiske og sociale konsekvenser af højt stofskifte arbejder vi aktuelt med sammenhængen mellem højt stofskifte og demens. Til dette formål er der etableret en database med over 25.000 individer med for højt stofskifte.

Nyresygdom og hjertesygdom (PhD-projekt)

Myokardieinfarkt hos patienter med kronisk nyresygdom i Region Sønderjylland. Incidens og prævalens, henvisningsrate til nefrologisk ambulatorium, risiko for akut myokardieinfarkt og cut-off værdi for hjertemarkøren Troponin. Vores studie er designet som et registerstudie hvor vi undersøger voksne patienter med kronisk nyresygdom og blodprop i hjertet.

Diabetes og hjertesygdom

Med udgangspunkt i tilgængelige databaser kortlægges co-morbiditeten hos patienter med Diabetes Mellitus type 2, der hhv. er tilknyttet sygehuset og almen praksis. Ligeledes forsøges det at stratificere for geografi. Det antages, at patienter med lang afstand til sygehuset i mindre grad bliver henvist, hvorfor patienter tilknyttet de perifere sygehuse vil udvise en højere byrde af co-morbiditet. Dette arbejde vil give værdifulde informationer vedr. fordelingen af ressourcer særligt set i lyset af OK18 (overenskomst mellem regionerne og PLO).

Sidstehjælp

Sidstehjælpskurset er et kort kursus i omsorg ved livets slutning, på blot fire undervisningstimer, med formålet at informere og oplære hele befolkningen i palliation og omsorg ved livets slutning. Projektet vil kunne bidrage til at skaffe ny viden om forbedring af palliation i eget hjem og styrke befolkningens evne til at turde, at sørge for døende i hjemmet. En international forskningsgruppe (LARGE = Last Aid Research Group Europe) blev startet i 2019. To PhD-projekter om sidstehjælp skal starte i 2021. Fra januar 2021 starter et INTERREG projekt om sidstehjælpskursus og minoritetes behov på tværs af grænsen.

Telemedicin og palliation

Telemedicin kan være en mulighed til at erstatte eller supplere telefonkonsultationer og udvide muligheder for at vurdere patientens tilstand og situation i eget hjem, og dermed forbedre patientbehandlingen. Fra februar 2021 skal Eithne Hayes Bauer starte sit PhD-projekt om telepalliative care. Vi er i gang med at etablere et internationalt samarbejde med Østeuropa og Australien

Telemedicin og diabetes (PhD-projekt):

Formålet med projektet er at undersøge tre forskellige aspekter af at gennemføre ambulante kliniske besøg, hos type 1 diabetes patienter, som har en insulinpumpe, ved brug af video konsultation. Studiedesign: Et 12-måneders klinisk forsøg, hvor deltagerne enten bliver tilbudt standard behandling (deres vanlige behandling) eller en telemedicinsk løsning.

Forebyggelse af indlæggelser og genindlæggelser for patienter over 65 år

Projektet har til formål at få viden om, hvorvidt de ældre borgere over 65 år, der indlægges eller genindlægges på sygehuset, er borgere, kommunen har kontakt til i forvejen. For gruppen af borgere med indlæggelser og genindlæggelser med kommunal hjælp undersøges diagnosegrupper samt type og mængde af kommunal hjælp.

KOL samarbejde mellem Sygehus Sønderjylland og Sønderborg kommune

I første omgang er det belyst, hvordan samarbejdet foregår og forskellige barrierer er identificeret. På den baggrund er et nyt samarbejds set-up udviklet, og dette afprøves nu. Der evalueres vha. spørgeske-

maer til alle relevante KOL patienter samt interviews med et udpluk af patienterne i forhold til hvad patienternes forventninger til samarbejdet på tværs af sygehus, kommune og praksis var, og hvad de så reelt har oplevet.

Structural re-organisation of ambulatory care through the lens of organisational resilience (PhD-projekt)

Ambulatorietorvet samler medicinske ambulatorier under samme tag. Målet er at nedbringe patientbyrden ved at tilbyde et koordineret patientforløb på tværs af specialer, så patienterne derved får færre sygehusbesøg. Når forskningsprojektet er gennemført, vil vi have en solid viden om hvordan store organisatoriske ændringer påvirker patienternes forbrug af sundhedsydelser og fremmer organisatorisk resiliens på sygehusambulatorierne

Forskere fra vores enhed deltager også i nogen tværgående projekter som for eksempel COVID projekter på SHS. Videre er det en del mindre kvalitets- og forskningsprojekter i gang i forhold til palliation, genindlæggelse i Medicinsk Afdeling og NIV-behandling af KOL-patienter.

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

I 2020 har vi fået et fælles forskerkontor til Medicinsk forskningsenhed på M44 på SHS i Sønderborg. Dette har ført til et forbedret samarbejde på tværs i hele forskningsgruppe.

Forskningsgruppen har etableret et internationalt netværk med flere universiteter og organisationer i flere land som Tyskland, Slovenien, Australien, Scotland, England, etc.

Vi har kunnet vejlede mange studenter, sygeplejesker og læger i forhold til mindre forskningsprojekter.

Der er oprettet et forskerspireforum af PhD-studerende på Medicinsk Forskningsenhed, som er et initiativ med henblik på at opfordre og vejlede unge læger og ikke-lægefaglige sundhedspersoner med interesse for forskning.

Vores mål for 2021 er at udarbejde en samlet forskningsstrategi for de næste år og at få flere klinikere ind i mindre kvalitets- og forskningsprojekter og dermed interessere dem i forskning.

I Februar 2021 starter Eithne Hayes Bauer sit PhD-projekt med emnet Telepalliative Care og der arbejdes med proposal til et Phd-projekt med emnet sidstehjælp. GB kommer til at være medvejleder i et tysk PhD-projekt om sidstehjælp og pårørende fra Universitet i Bochum og et PhD-projekt om ældre patienter som overlevede et intensivophold.

Om os

Fokuseret Enhed for Molekylærdiagnostik og Klinisk Forskning (MOK) ledes af professor Vibeke Andersen. Forskningsenheden er organisatorisk placeret under Blodprøver, Biokemi og Immunologi på Sygehus Sønderjylland. Forskningen i enheden foregår på Sygehus Sønderjylland i regi af Institut for Regional Sundhedsforskning på Syddansk Universitet. MOK blev oprettet i 2015.

MOK arbejder med forståelse af sygdomsmekanismer, prædiktion af behandlingsrespons, registerstudier og kostens betydning for sygdommen. Studierne er primært rettet mod patienter med kronisk inflammatoriske sygdomme (kronisk tarmbetændelse, gigt, psoriasis) og patienter med tyktarmskræft.

Vores mission og vision

Vores vision er at generere forskningsresultater og viden som kan være med til at skræddersy behandlingen til den enkelte patient - personlig medicin. Med den skræddersyede behandling vil vi være med til at forbedre patienternes behandlingsforløb og dermed højne patienternes livskvalitet. Vi har fokus på udvikling af personlig medicin gennem dybdegående molekylær karakterisering af den enkelte person for at kunne forbedre og individualisere diagnostik, behandling, tidspunkt for behandlingen, prævention og forudsigelse af sygdomsforløb.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Professor,
Vibeke Andersen
- siden 2015

Post. Doc., Ph.D. i molekylærbiologi,
Signe Bek Sørensen
- siden 2015

Ph.-studerende med hovedvejleder i enheden

Cand. Scient. i human ernæring
Silja Hvis Overgaard
- siden 2019

Cand. Scient. San. Publ.
Nathalie Fogh Rasmussen
- siden primo 2020

Cand. Med.,
Mohamad Jawhara
- siden 2017

Ph.-studerende med medvejleder(e) i enheden

Cand. Scient. i human ernæring,
Silja Hvis Overgaard
- siden 2019

Cand. Scient. i molekylær medicin,
Line Espenhain Andersen
- siden 2017

Cand. Med.,
Anders Bathum Nexøe
- siden 2017

Maja Skovsnæs
- siden 2018

Kommende medarbejder i forskningsenheden

Ph.D. studerende,
Cand. Scient. i Biokemi,
Karen Mai Møllegaard
- start februar 2021

Ph.D. studerende,
Cand. Scient. i klinisk ernæring,
Laura Gregersen
- start januar 2021

Ph.D. studerende, Cand. Scient.
i folkesundhedsvidenskab,
Anja Fejrskov Severino
- start januar 2021

Ph.D. studerende,
Cand. Scient. i biomedicin,
Zainab Hikmat
- start januar 2021

Forskningsprojekter

BELIEVE

Et fremsynet kohorte studie af prognostiske faktorer og personlig medicin i kronisk inflammatoriske sygdomme. Målet er at identificere livsstilsfaktorer og biomarkører, som kan forbedre udfaldet af målrettet medicin. Samarbejdspartnere i dette studie inkluderer SYSCID samt medicinske, gastroenterologiske, rheumatologiske og dermatologiske afdelinger. Den nationale rekruttering af patienter sluttede i sommeren 2020. Rekruttering af kontrolpatienter (Patienter, som var henvist til endoskopi af andre årsager end kronisk tarmbetændelse) er afsluttet og kan anvendes til undersøgelse af patienters kost og livsstil.

TARCID

Prædiktion af udfaldet af målrettet behandling i kronisk inflammatoriske sygdomme. Udførelse af genetiske analyser på mere end 11.000 patienter og 100.000 kontroller med det formål at identificere molekulære markører, som kan forudsige udfaldet af behandling målrettet den enkelte patient. Samarbejdspartnere inkluderer Region Sjælland, Kiel, DECODE (Reykjavik), PrecisionLife, Danbio, Dermbio, danske medicinske afdelinger, laboratorier og forskningsgrupper fra blandt andet Korea og Østrig.

TWIBD

En arbejdsgruppe hvis formål er at forstå sammenhængen mellem kost, tarmbakterier og sygdomsmekanismer ved undersøgelse af klinisk og biologisk materiale fra enæggede tvillinger, hvoraf den ene har kronisk tarmbetændelse. Der er desuden blevet lavet en musemodel med kronisk tarmbetændelse ved at overføre fæces fra de identiske tvillingen til musene. I dette projekt er der fokus på karakterisering af tarmbakter-

ierne fra identiske tvillinger, hvoraf den ene har kronisk tarmbetændelse. Ud over metagenom-analyser vil der blive udført analyser af virale komponenter for at klarlægge, om disse påvirker samspillet mellem tarmbakterier og værten. Vi vil desuden analysere bakteriefloraen i spyt for at undersøge om bestemte enzymer producerende bakterier er involverede i udviklingen af kronisk tarmbetændelse i en del af patienterne.

NORDTREAT

Et klinisk studie til evaluering af en biomarkør målrettet mod kategorisere patienter med kronisk tarmbetændelse i henhold til deres behov for intensiv medicinsk behandling. Projektet er finansieret af Nordforsk og er et samarbejde mellem de nordiske lande. Rekruttering af patienter til projektet påbegyndes i 2021.

IBD-CARE

En arbejdsgruppe af klinikere og forskere i region Syddanmark, som arbejder med kronisk tarmbetændelse. Formålet med denne gruppe er at forbedre livet for patienter gennem forskning og implementering af evidensbaseret værktøjer i klinikken. Samarbejdspartnerne inkluderer Odense Universitetshospital, Syddansk Universitet, Sydvestjysk Sygehus og Sygehus Lillebælt.

IBD-R (registry)

Dette projekt har to aspekter. Det ene aspekt er at undersøge registre for informationer, som har dannet basis for beslutninger omkring behandling af patienter med kronisk tarmbetændelse (Hvilke data er tilgængelig for klinikerne, når der skal tages beslutninger om personlig medicin; diagnose, behandlingsbeslutninger, ændring af behandling osv.). Det andet aspekt er at kom-

binere kliniske informationer med undersøgelser af biologisk materiale (f.eks. patologiske prøver)

IBD-SUR-TCR

Et projekt, som skal klarlægge, om der findes en specifik underliggende mekanisme ved kronisk tarmbetændelse, som svarer til gluten og cøliaki. Samarbejdspartnere er IBD-CARE og Kiel Universitet.

SYSCID

En systematiske medicinsk tilgang til kronisk inflammatoriske sygdomme (syscid.eu). SYSCID konsortiets formål er at udvikle en systematisk medicinsk fremgangsmåde til forudsigelser i kronisk inflammatoriske sygdomme. Det overordnede mål er at danne et prædiktionsgrundlag for sygdomsudfald, som kan guide terapibeslutninger for den individuelle patient, som gør det muligt at vælge den rigtige medicin på det rette tidspunkt. Desuden er SYSCID engageret i en ny fremgangsmåde, hvor man "omprogrammerer" sygdommen via epigenetisk editering. SYSCID konsortiet ledes af Kiel Universitet og består af 15 europæiske partnere.

UKBiobank og PROCID

Et kohorte studie af prognostiske faktorer i kronisk inflammatoriske sygdomme ved brug af to kohorter: Den danske kost, helbred og kræft (DHC) kohorte og den engelske UKBiobank. Målet er at identificere livsstilsfaktorer, som er involverede i udviklingen af kronisk inflammatoriske sygdomme, og at evaluere de underliggende biologiske mekanismer gennem analyse af gen-miljø sammenspillet. Samarbejdspartnere på dette projekt er blandt andet Kræftens Bekæmpelse, UKBiobank, SDU, Kiel Universitet,

IIBDGC (ibdgenetics.org)

En international gruppe, som ved brug af GWAS studier på patienter med kronisk tarmsygdom, er rettet mod at identificere underliggende genetik og dermed sygdomsmekanismer i kronisk tarmbetændelse.

sCRC

En gruppe, som undersøger effekten af screeningsprogrammet for tyktarmskræft og forsøger at identificere biomarkører i fæces, som kan forbedre programmet. Dette projekt er finansieret af Region Syddanmark.

HIM

Helium ion mikroskopet er en ny avanceret teknik til at se biologisk materiale i ultra høj opløsning, som giver os muligheden for at se f.eks. billeder af interaktionen mellem mikrober og celler. Vi arbejder på nuværende tidspunkt med finde ressourcer til at påbegynde forskning, hvor denne teknik skal anvendes.

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Vores mål inden for de kommende år er at udbygge forskningsenheden med flere seniorforskere for at styrke området personlig medicin. Vi har nationale og internationale samarbejdspartnere og med flere seniorforskere kan vi dække hele spektret: identificere, udvikle og implementere værktøj til at understøtte personlig medicin. Fokusområder er: 1) registerforskning og lægemidlers effekt, 2) kombinere registerforskning med avancerede -omics analyser på biologisk materiale, 3) farmakogenetik og lægemiddelniveauer. Vi har også høje ambitioner, hvad angår opnåelse af fondsmidler. Vi har ansøgt Novo Nordisk Fonden januar 2021 om 10 mio kr i samarbejde med Prof. Andre Franke, Kiel. Vi har planer om at søge InnovationsFonden, Grand Solution programmet, i samarbejde med Københavns Universitet, og om muligt også EU, Horizon Europe, inden for de næste år.

Om os

Fokuseret Enhed for Molekylærdiagnostisk og Klinisk Forskning (MOK) ledes af professor Vibeke Andersen. Kliniske mikrobiologi i MOK er placeret under lektor Ming Chen. Her arbejdes der intenst med klinisk molekylær mikrobiologisk diagnostik, herunder udvikling / optimering og implantation af nye, hurtige og høj kvalitets molekylære diagnostiske metoder til infektiøs sygdom, f.eks. MRSA, C. difficile, influenzavirus, viral diarré og gastro-bakterielle og parasitære infektioner. Vi har samarbejder med andre forskningsenheder internt i SHS og eksternt i RSD og over hele landet og internationalt.

Vores mission og vision

Vores vision har altid fulgt Sygehus Sønderjyllands vision, som i øjeblikket er "Din tilfredshed - vores stolthed". Vi forsker for patienten, for klinikken og for udviklingen. Vores mission er at skabe et klinisk forskningsmiljø til molekylær diagnostisk og klinisk forskning og derved skabe evidensbaseret viden, der besvarer kliniske spørgsmål og bidrager til god patientpleje. Et andet formål er at skabe et molekylært forskningsgrundlag for andre forskningsgrupper på hospitalet til nye forebyggelses- og behandlingsstrategier.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Lektor Ming Chen,
MD, Mikrobiolog

Ph.-studerende med hovedvejleder i enheden

Ph.d. studerende
Bo Bødker Jensen, Cand med.

Ph.d. studerende
Niels Møller Andersen,
Molekylærbiolog

Forskningsprojekter

Et udvalg af de forskningsprojekter der arbejdes med i øjeblikket er:

Anvendelse af modulmolekylære teknikker til undersøgelse af hospitaler erhvervet Infektioner - Fokus på methicillin-resistente infektioner med Staphylococcus aureus og Clostridium difficile.

Mycoplasma genitalium prævalens og makrolidresistens-associerede mutationer og coinfektion med Chlamydia trachomatis i Sydjylland, Danmark.

Hurtig påvisning af patogener hos kulturnegative Sepsis-patienter ved anvendelse af Multiplex Droplet Digital PCR.

Evaluering af Rickettsia helvetica som et patogen hos mennesker og betydningen af co-infektion med tick-borne patogener (i samarbejde med OUH, Københavns Universitet (UC) og Statens Serum Institute (SSI)).

Intestinal sygdomsbyrde i små børn i Sønderjylland, Danmark

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Bo Bødker Jensen har afleveret sin ph.d. afhandlingen og vil forsvare denne i løbet af 2021.

Vi har bidraget til at der skabes bedre forståelse for forbindelsen mellem bedre forståelse af forbindelse med epidemier og udbrud af to hospital infektioner, MRSA og C. difficile transmissioner med molekylære teknikker i SHS. Desuden har vi samarbejdet med andre forskningsenheder samt kliniske afdelinger både lokalt, regionalt, nationalt og internationalt, det vil vi forsætte med i 2021.

Om os

Afdelingen Hjerne- og Nervesygdomme på Sygehus Sønderjylland foretager udredning af patienter med symptomer fra det centrale og perifere nervesystem. Afdelingen har behandling af cerebrovaskulære lidelser, epilepsi, Parkinsons sygdom og demens og akutte neurologiske tilstande som hovedområde. Patienter med apopleksi modtages mhp thrombolyse behandling. Scleroseklinikken er en del af Scleroseklinikken for det sydjyske område, hvortil også er knyttet Esbjerg og Kolding.

Vores mission og vision

Vores mål er vedvarende at udvikle neurologiske forskningsprojekter i tæt relation til den daglige kliniske praksis og i tæt samarbejde med Institut for Regional Sundhedsforskning.

Forskere i enheden

Forskningsmedarbejdere, som har været tilknyttet enheden i 2020:

Professor, Overlæge, dr. med
Thor Petersen
siden 1. februar 2020

Medarbejder i forskningsenheden

Cand. Med. Ohla Mirko, reservelæge i hoveduddannelsesforløb

Cand. Med.
Muhammad Adil,
reservelæge i introduktionsstilling

Ph.-studerende med medvejleder(e) i enheden

Morten Riemenschneider i samarbejde med Aarhus Universitet, Institut for idræt med titlen: Randomised controlled trial evaluating exercise therapy as a supplemental treatment strategy in early multiple sclerosis: the Early Multiple Sclerosis Exercise Study (EMSES)

Kommende medarbejder i forskningsenheden

Medicinstuderende Mette Ravn med forventet start i sommeren 2021 i forbindelse med ophold i San Francisco under DARE projektet. Mentorerne er professorerne Ari Green og Thor Petersen.

Forskningsprojekter

TGA

Vejleder for Ohla Mirko i forskningsopgave i forbindelse med speciallæge uddannelse med emnet: Differential diagnoser og kardielle forhold ved transitoriske globale amnesi (TGA) patienter. TGA er et pludselig opstået tab af hukommelse, som ikke kan forklares ud fra f.eks. epilepsi eller apopleksi. Personerne er ikke i stand til at genkalde sig nylige aktiviteter og kan således ikke huske, hvor de er eller hvordan de er kommet dertil, hvorfor de gentager spørgsmålene igen og igen. Nogle kan også have svært ved at huske en dag, en måned eller et år tilbage. Et sådant tilfælde med TGA tager langsomt af og er som regel overstået efter et døgn. For nogle kan sådanne episoder opstå igen. TGA optræder specielt hos midaldrende og ældre personer. Hyppigheden er 3 til 10 per 100.000, hvilket svarer til at vi ser cirka 20 til 50 personer med TGA om året på Sygehus Sønderjylland. Årsagen til TGA er fortsat ukendt men en opgørelse fra Tyskland i 2020 har vist sammenhæng til blodtryks forhøjelse. I den akutte fase er det vigtigt at udelukke andre årsager til hukommelsestab. Vi ønsker derfor med denne undersøgelse at gennemgå tidligere og kommende TGA patienter og beskrive, hvordan diagnosen er sikret, og hvor hyppigt andre årsager til hukommelsestab diagnosticeres. Herudover beskrive hjerte- og blodtryksforhold i relation til TGA og sikre relevant behandling heraf.

Præhospital intervention til patienter med ischæmisk stroke.

Hovedvejleder i forventet kommende ph.d studie ved Trine Nielsen med titlen: Præhospital intervention til patienter med ischæmisk stroke.

I den første del af studiet ønsker vi at sammenligne den præhospital vurdering af patienter med ischæmisk stroke og den efterfølgende vurdering på stroke centret gennem de foregående 3 år i region syd. Ud fra disse erfaringer etablere undervisning med undersøgelsesteknik, kliniske fund samt oplæring i videokommunikation af præhospital personalet og de thrombolyseansvarlige på strokecentrene knyttet til Sygehus Sønderjylland (SHS) og Sydvestjysk Sygehus (SVS). Herefter gentage den sammenlignende vurdering som ovenfor beskrevet gennem 1+ år og måle, om overensstemmelsen mellem vurderingerne er bedret. Under begge opgørelser vil vi specielt have fokus på de patienter, der opfylder kriterierne til thrombectomy behandling, en behandling der foregår på Odense Universitetshospital, i stedet for thrombolysebehandlingen, der foregår på SHS og SVS. På den måde vil vi kunne afgøre, om det er muligt, at udvælge disse patienter i den præhospital funktion. I denne afklaring udføres samtidigt et feasibility studie af video supplement i den prehospital bedømmelsen i et randomiseret 1:1 studie.

Det har vi opnået i 2020, vores mål for 2021

Forventet vejleder for kommende ph.d studerende relateret til det nationale DanNORMS projekt. Sydjysk Scleroseklinik deltager som resten af Danmarks scleroseklinikker i det nationale studie: Danish non-inferiority study of ocrelizumab and rituximab in MS (DanNORMS). Forsøgets formål er at undersøge, om behandling af aktiv MS med biosimilær rituximab har en effekt, der er ligeså god (non-inferior) som behandling med ocrelizumab (Ocrevus®). Herudover vil det være muligt med dette studie at afgøre, om man kan tilbyde patienter med MS højeffektive behandlinger i flere tilfælde. Fører dette til en eventuel godkendelse af rituximab, kan det medføre store besparelser i sundhedssystemer i Danmark og internationalt. Endelig vil studiet undersøge en række forhold omkring hvilke patienter, der kan forventes at have gavn af B celle depleterende behandling, og hvilke patienter der vil være i særlig risiko for bivirkninger. Den kommende ph.d studerende vil specielt blive knyttet til patienter med et progredierende forløb. Studiet vil beskrive patient rapporteret outcome, klinisk status med specifikke funktions målinger, MR og OCT scanninger samt en immunologisk evaluering af behandlingen. Vi forventer desuden at opstart en ph.d. studerende med hovedvejleder i enheden.

Organisatoriske ændringer

Da COVID-19 ramte Danmark skulle det danske sygehusvæsen forberede sig på, at mange patienter blev smittet med coronavirus. Det betød, at sundhedsvæsenet på kort tid skulle foretage store organisatoriske ændringer, hvor de oprettede nye sengeafsnit til patienter med COVID-19 og en stor del af sundhedspersonalet fik nye roller og nyt ansvarsområder. Der mangler viden om, hvordan det sundhedsfaglige personale har oplevet disse ændringer, og hvordan organisationerne kan understøtte personalet under denne proces. Derfor har de tre sygehuse i Sydjylland, Sygehus Sønderjylland (Medicinsk forskningsenhed, Akutforskning, kvalitativ forsker fra Ortopædkirurgisk afdeling), Sygehus Lillebælt og Sydvestjysk Sygehus, etableret et samarbejde for at gennemføre et studie, hvor det overordnede formål er at undersøge, hvordan sygehusene bedst muligt kan undervise og støtte sundhedspersonale i lignende fremtidige situationer. Studiets tre delformål var:

1a) At undersøge, hvordan sygeplejersker oplever at arbejde i en nyoprettet COVID-19 afdeling med højrisiko patienter efter en kort oplæring og at arbejde under en ny ledelse sammen med sygeplejersker fra andre specialer.

1b) At undersøge, hvordan sygeplejersker oplever at kunne håndtere de omfattende organisatoriske ændringer på deres arbejdsplads, og hvordan organisationen bedst kan understøtte sygeplejerskerne i at håndtere disse ændringer.

2) At undersøge, hvordan det tværfaglige sundhedspersonale, der er involveret i COVID-19 behandling på tre sygehuse (Sønderjylland, Lillebælt og Esbjerg) oplever de organisatoriske ændringer under pandemien med fokus på at identificere viden,

der kan anvendes ved fremtidige lignende situationer.

Delstudie 1a og 1b blev undersøgt med anvendelse af individuelle telefoninterviews med i alt 24 sygeplejersker, der er udpeget til at arbejde i en COVID-19 afdeling, fra et af de tre deltagende hospitaler. Delstudie 2) blev undersøgt med anvendelse af et spørgeskema, der blev sendt via arbejdsmail til ansatte, der var involveret i behandling af patienter med COVID-19. Resultaterne fra studiet vil bidrage med viden, der kan føre til forbedring af tilrettelæggelsen af et sikkert og støttende miljø for sundhedspersonalet, når større sundhedsstrusler viser sig i fremtiden.

Besøgsrestriktioner

Under COVID-19 pandemien blev der indført besøgsrestriktioner på de danske sygehuse. Restriktionerne blev formidlet og fortolket af sygehusledelsen og håndhævet af personale på de enkelte sengeafdelinger. Hidtil har pårørende haft meget vide rammer for besøg på danske sygehuse, og personalet betragter pårørende som en vigtig ressource for indlagte patienter. Det er relevant at undersøge, hvordan besøgsrestriktionerne er blevet kommunikeret igennem ledelseskæden og hvilke konsekvenser ændringen af forholdene for besøg har haft for personale. Dette projekt tager udgangspunkt i at undersøge både de ledelsesmæssige og personalemæssige oplevelser med besøgsrestriktionerne på et mindre dansk sygehus og er opdelt i to spor. Dette spor omhandler sygeplejerskesporet og deres oplevelser af besøgsrestriktionerne.

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan påtvungne besøgsrestriktioner har påvirket udførelsen af sygeplejerskers arbejde, og hvad man kan lære af det? Herudover skal projektet skabe et afsæt for fremtidige drøftelser af besøgsrestriktioner på de enkelte afdelinger og afsnit, og åbne op for drøftelser af, hvad der er bedst for både patienter, pårørende og personale.

Pårørendes oplevelser, når ældre bliver indlagt med COVID-19

Det er velbeskrevet, at ældre, der bliver akut indlagte på sygehuset kan være sårbare og have særlig behov for støtte fra deres pårørende. De besøgsrestriktioner, der blev indført under COVID-19 pandemien kan potentielt have store konsekvenser for patienter såvel som pårørende.

Dette kvalitative studie undersøger pårørendes oplevelse af at være pårørende til en ældre, der er akut indlagt med COVID-19 og dermed underlagt gældende besøgsrestriktioner. Et særligt fokus i studiet er de pårørendes oplevelse af kontakten til de sundhedsprofessionelle.

Studiet er baseret på telefoninterviews med 24 pårørende til ældre indlagt enten i Kolding, Esbjerg eller Aabenraa. Fund fra studiet vil være relevante både under pandemier som COVID-19 pandemien, men også i andre situationer, hvor pårørende ikke kan være fysisk tilstede på sygehuset

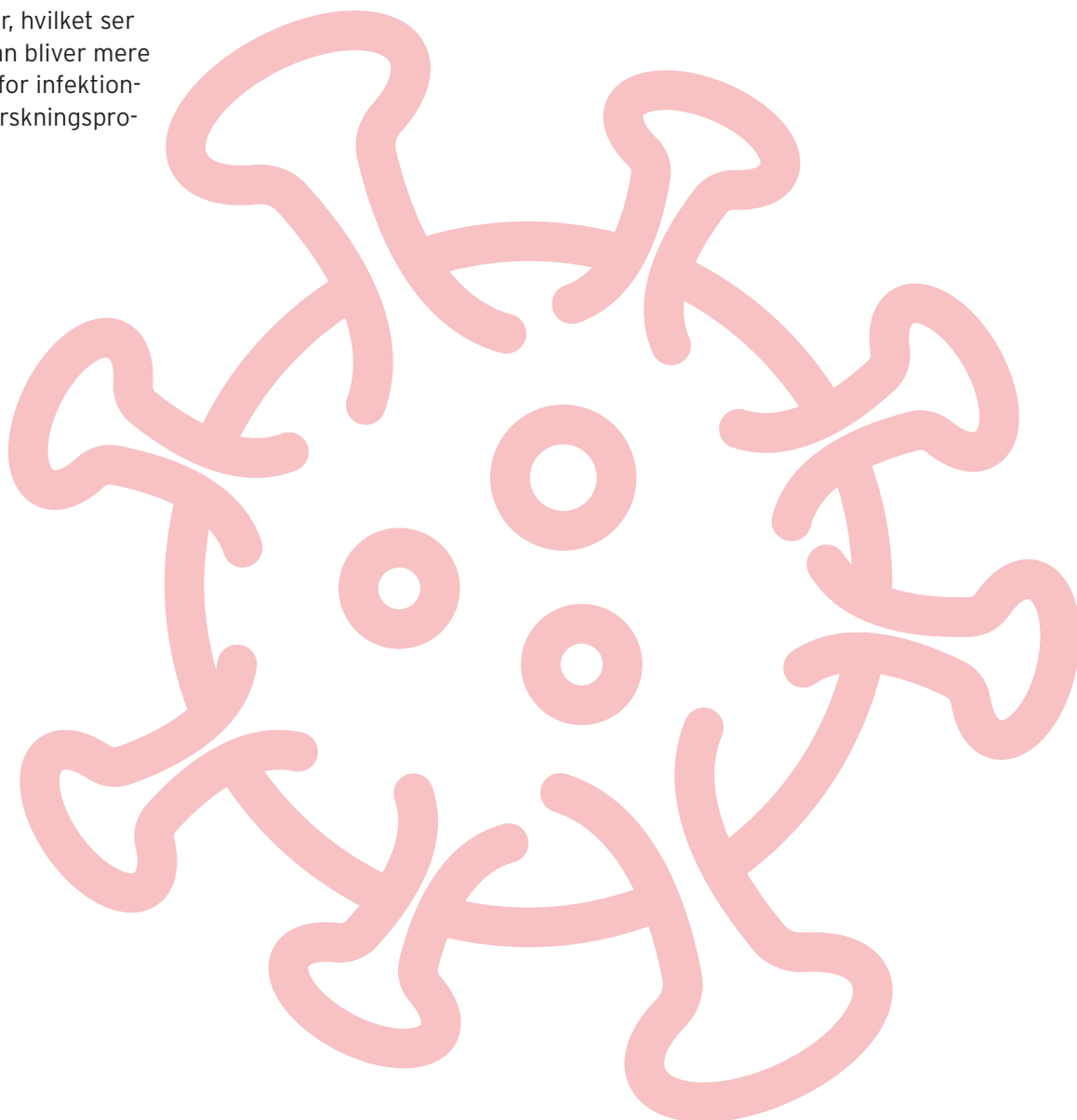
BCG-vaccine til sundhedspersonale som værn mod COVID

Sygehus Sønderjylland har i 2020 deltaget i dette videnskabelige projekt udgående fra Syddansk Universitet. Projektet har til formål at undersøge, om man kan beskytte sundhedspersonale mod COVID-19 ved brug af den såkaldte BCG-vaccine (også kaldet Calmette-vaccinen).

BCG-vaccinen er udviklet til at beskytte mod tuberkulose, men det har vist sig, at den derudover har uspecifikke gavnlige effekter på immunforsvaret. Den stimulerer det medfødte immunforsvar, hvilket ser ud til at medføre, at man bliver mere modstandsdygtig over for infektioner generelt. Gennem forskningspro-

jektet undersøges det, om man kan bruge denne effekt til at beskytte sundhedspersonale mod COVID-19 i ventetiden på en specifik vaccine målrettet mod COVID-infektion.

Der måles på både sygefravær og infektion med coronavirus. Håbet er, at vaccinnens immun-stimulerende effekt vil gøre at færre bliver syge, samt at de der bliver syge, får mildere symptomer af COVID-infektionen. Studiet foregår på adskillige danske hospitaler og har rekrutteret deltagere siden maj 2020.

I slutningen af 2020 blev det besluttet at gøre Forskerservice til en permanent del af Sygehus Sønderjylland. Visionen i 2020 var at hjælpe afdelinger uden særlig erfaring med forskning fra start til slut. Vores mål var at få hjulpet alle afdelinger uden selvstændig forskningsenhed med at få gennemført og indsendt én artikel til et videnskabeligt tidsskrift. Det nåede vi, grundet påvirkningen af Covid-19 ikke i mål med. Men vi modtog i alt 30 henvendelser, satte 28 projekter i gang, hvoraf 4 projekter nu har medført 3 antagne eller udgivne forskningsartikler, mens 18 projekter stadig er i gang.

Forskerservice er et samarbejde mellem en række personer på Sygehus Sønderjylland, som hjælper afdelinger og medarbejdere til at gennemfører forskningsprojekter.

Kirsten Specht, Post Doc
Seniorforsker med fokus
på kvalitative forskningsprojekter

Andreas Kristian Pedersen
Statistiker

Signe Bek Sørensen, Post Doc
Tilladelser og GDPR

Donna Lykke Wolff
Datamanager (registerdata)

Forskerservice består af:

Christian Backer Mogensen,
Professor
Koordinerende forskningsleder

Lilian Keene Boye
Forskningsrådgiver, koordinator

Henrik Malmlose
AC-fuldmægtig, Forskning

Helene Skjøt-Arkil, Lektor
Seniorforsker med fokus
på kvantitative forskningsprojekter

Caroline Moos
Forskningsrådgiver i sprog
og litteratur

Kirsten Asmussen
Konsulent, Forskning

Medarbejderne i Forskerservice deler deres kompetencer og erfaringer med afdelingernes engagement og viden om deres speciale. Sammen sikres det at man når i mål med et forskningsprojekt. Forskerservices mål for 2021 er at bidrage til at øge kvaliteten af forskning på Sygehus Sønderjylland således, at det gavner patienterne, det nære og sammenhængende sundhedsvæsen og selve klinikken.

Forskningsøkonomi

Kan i løbet af Marts tilgås via: <http://www.sygehussonderjylland.dk/wm522843>

Elektronisk udgave samt bilag

En elektronisk udgave af årsrapporten kan findes på: <http://www.sygehussonderjylland.dk/wm522843>.

Via overstående link kan de enkelt enheders bilag ligeledes forefindes. Bilagne indeholder publikationer, bevillinger og formidling for den enkelte forskningsenhed.

Sygehus Sønderjylland
Kresten Philipsens Vej 15 . 6200 Aabenraa
Tlf. 74 63 15 15
www.sygehussonderjylland.dk

www.regionsyddanmark.dk